

Nové možnosti rozvoje vzdělávání na Technické univerzitě v Liberci

Specifický cíl A2: Rozvoj v oblasti distanční výuky, online výuky a blended learning

NPO_TUL_MSMT-16598/2022

- **Vazby a navrhování tkanin**
 - **1. Práce návrháře**

Ing. Vlastimila Bergmanová

Vazby a navrhování tkanin

Práce návrháře

Vyučující: Ing. Vlastimila Bergmanová
vlastimila.bergmanova@tul.cz
Katedra designu FT TUL, tel. 3949

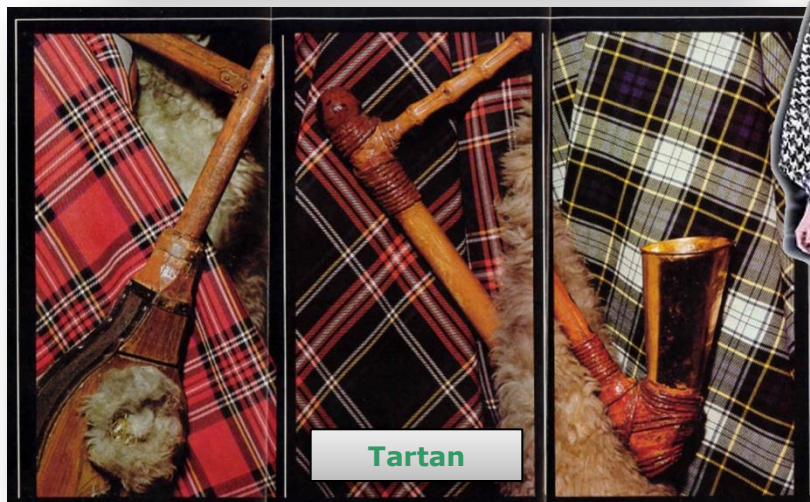
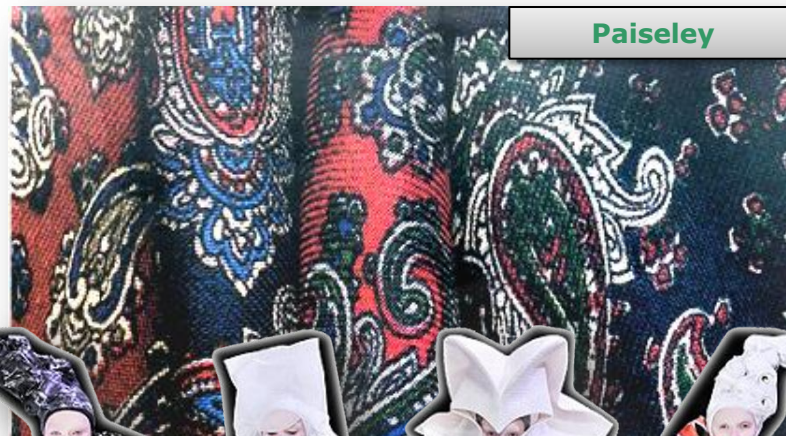
Kolekce tkanin

Klasické, standard

kanafasy (proužky a kostičky), tartany (skotské kostky), kohoutí stopy, paiseley (turecké vzory)...

Módní

dle módních trendů, tradice... nejrůznější konstrukce tkanin a vzory, nutnost dodržovat řadu pravidel...

Kolekce pánská

**Pánský oblek
100% vlna**

archiv Textilana

Kolekce dámská

**Dámská šatovka
(vlněný tvíd)**

<https://www.etsy.com/au/listing/>

Kolekce dekoračních tkanin

Dekorační žakárská
tkanina

Tkaniny

Rozdělení tkanin podle prošlupního zařízení

Listové tkaniny (kolíčky, podnožky, vačky, listový stroj)

Malé střídy (hladké tkaniny) nebo větší střídy

Žakárské tkaniny (žakárský stroj)

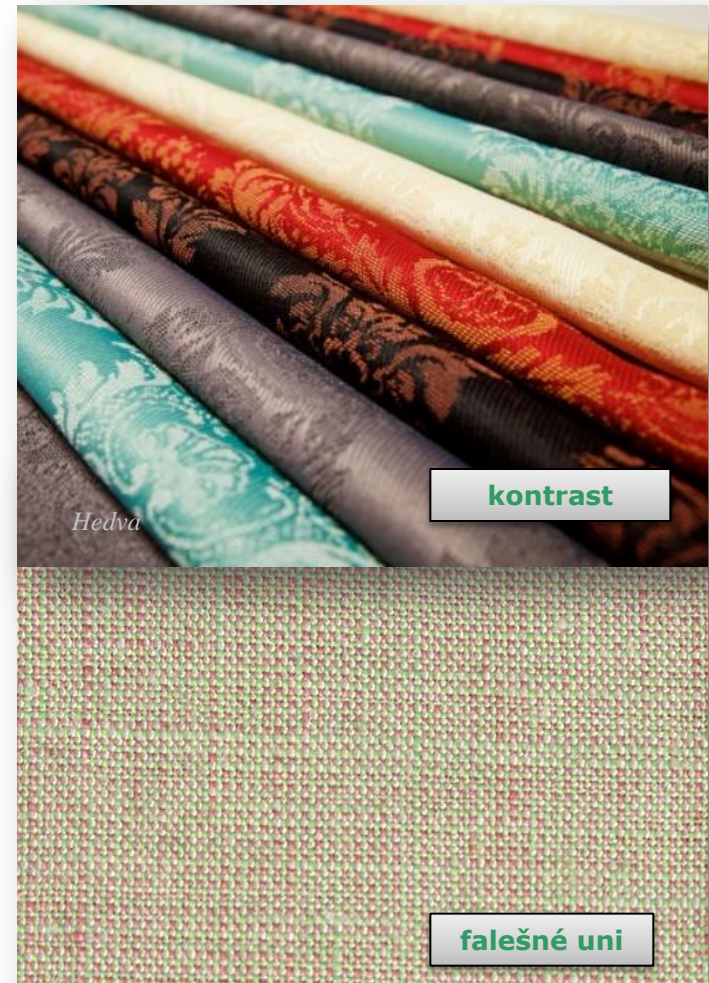

Velké střídy (stovky a tisíce nití)

Tkaniny

Rozdělení tkanin podle barevného vzorování

- Jednobarevné (uni)
- Kombinované (osnova a útek v odlišné barvě)
- Pestře snované (podélné pruhy)
- Pestře házené (příčné pruhy)
- Pestře tkané (káro, čtverce a obdélníky, drobné motivy)

Jednobarevné: osnova a útek v jedné barvě nebo kusobarvené (barvení tkanin barvicích aparátech)
Kombinované tkaniny: osnova a útek v odlišné barvě (tón v tónu nebo kontrast)

Rozdělení tkanin podle barevného vzorování

Barevné házení (příčné pruhy)
Barevné snování (podélné pruhy)

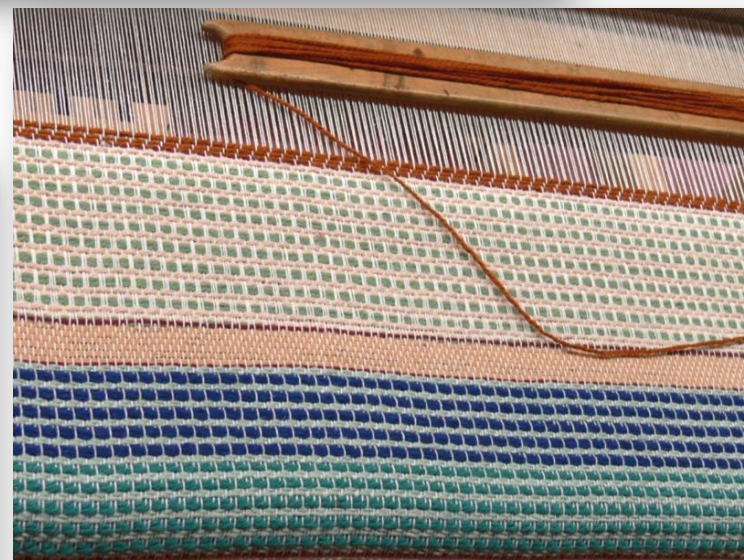
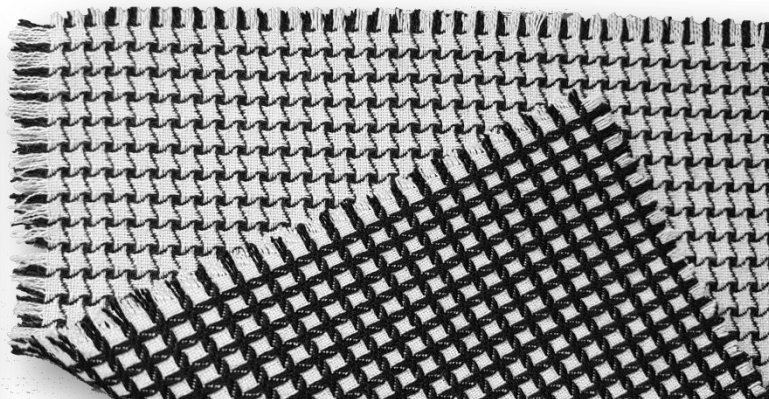
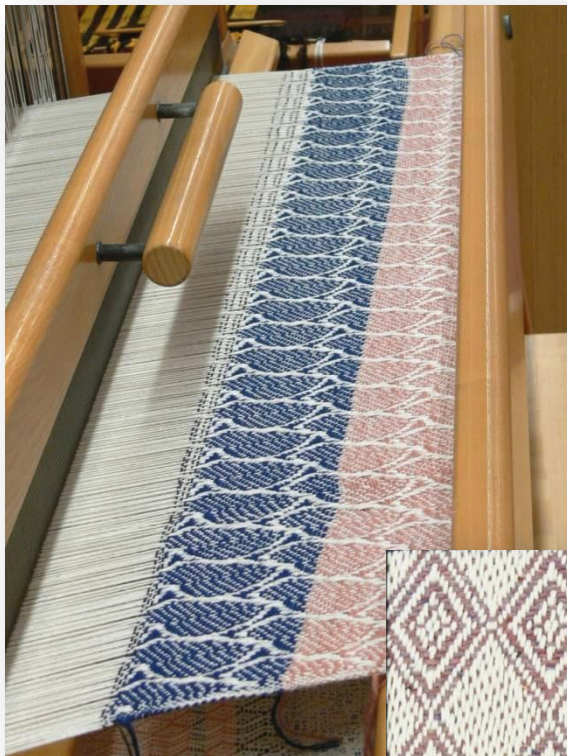

Barevné snování i házení i házení (káro)

Tkaniny

Barevné vzorování

Vazební efekt zvýrazníme
kontrastem osnovy a útku.

*Bakalářská práce
Tereza Pouchová*

Pomocí vazby a vhodného snování a házení vznikají
na tkanině drobné motivy.

Vzorování tkanin

Konstrukce tkaniny

- Materiál: 100% nebo směsi (např. 45% vl/ 55% PES)
- Příze: konstrukce, barva, zákruty
- Vazba: plátno, kepr, atlas a jejich odvozeniny, speciální
- Vazební technika: více soustav nití ve tkanině
- Hustota: dostava osnovy, dostava útku
- Barva: snování, házení
- Úprava: barvení / bělení / potisk / gaufrování atd.

Vazební efekt potlačíme použitím efektních přízí.

Vzorování tkanin

Příklady efektů na tkanině

- Melé (mísení vláken, např. černých a bílých)
- Viguré (potištěná příze, podobný efekt jako melé)
- Muliné (skaná dvoubarevná příze)
- Multicolor (skaná vícebarevné příze)
- Efektní příze (buklé, smyčka, žinylka...)
- Šanzán (měňavé lesklé odstíny barev na tkanině)
- Moaré efekt (podobný vodotisku, textuře dřeva)
- Gaufrovaní (vytlačená vzor)
- Další...

Velikost vzoru

Při navrhování vzorů tkanin se musí respektovat specifická prostorovost a účel použití. Textilie se řasí na různě široké záhyby, které tvoří reliéfy. Nábytková textilie obepíná nábytek, oděvní textilie lidské tělo apod.

www.biano.cz

Základní pojmy

Tkanina

Druh / artikl / sortiment – účel použití (pánský oblek, dámská šatovka, potahová textilie, dekorační textilie, koberec, technická textilie...).

Desén vzniká současně s tkaním, tj. organizováním osnovních a útkových nití v tektonickou jednotu – tkaninu. Vazby tkanin jsou přirozeným nositelem desénu. Struktura tkaniny a materiál ovlivňuje výsledný vzhled i vlastnosti.

Barevná varianta - barevná variace (kolorit) desénu.

Příklad:

Návrhář dává na kartu nejzdařilejší variace s popisem.

Firma: Textilana a. s.

Sortiment: název nebo číselný kód (např. 7125 123)

Hmotnost tkaniny o šíři 150 cm: 240 g / m

Materiálové složení: 100 % vlna

Barevné variace: B12, C3, B3 atd.

Číslo vlevo nahoře označuje návrháře.

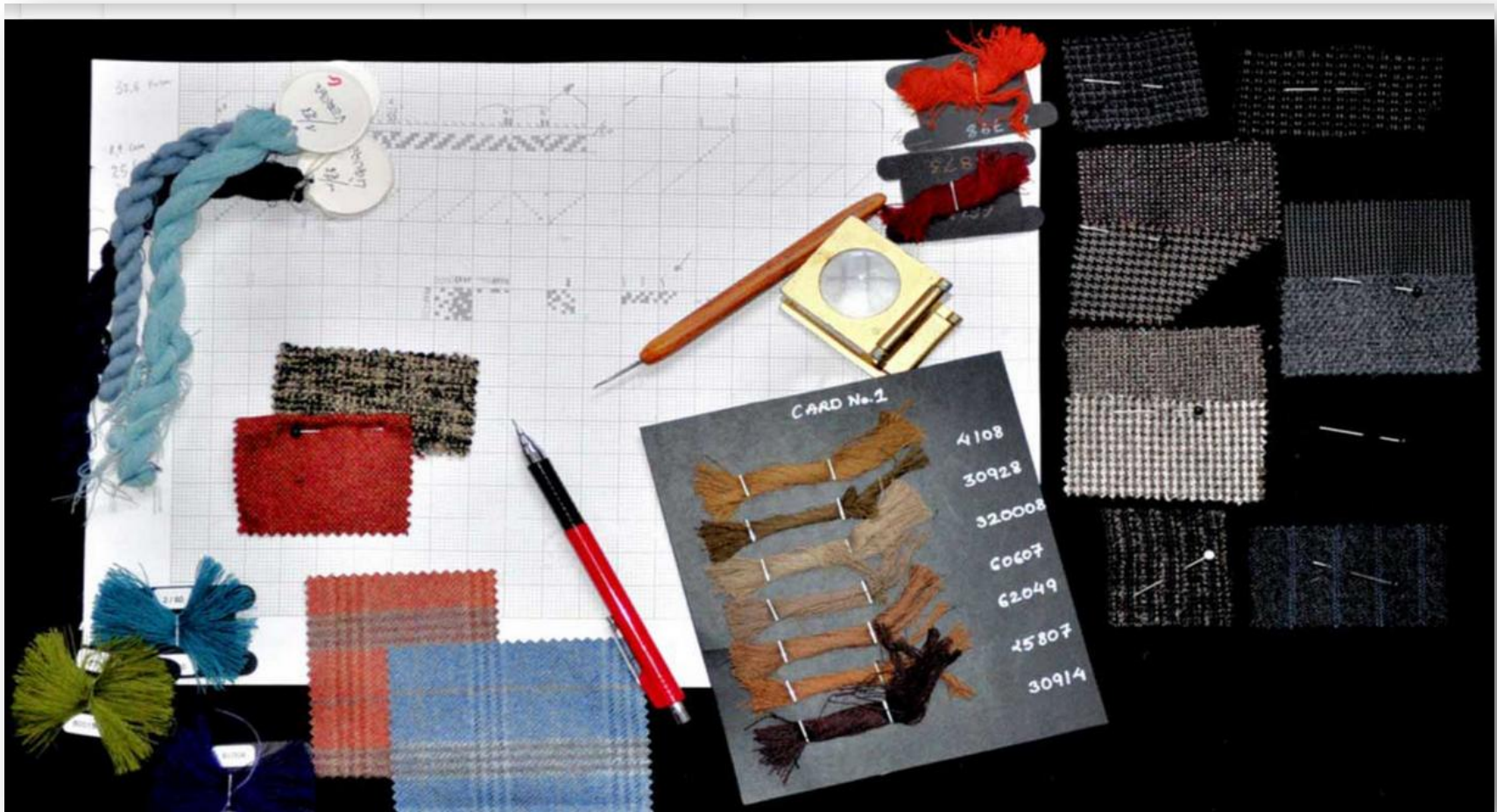

Karta se vzorky

Návrhář a desinatér

V praxi může být návrhář a desinatér jedna osoba.

- Návrhář vytváří koncepci kolekce, navrhuje desény
- Desinatér tyto návrhy zpracovává pro výrobu, připravuje výrobní předpisy, dodělává barevné variace

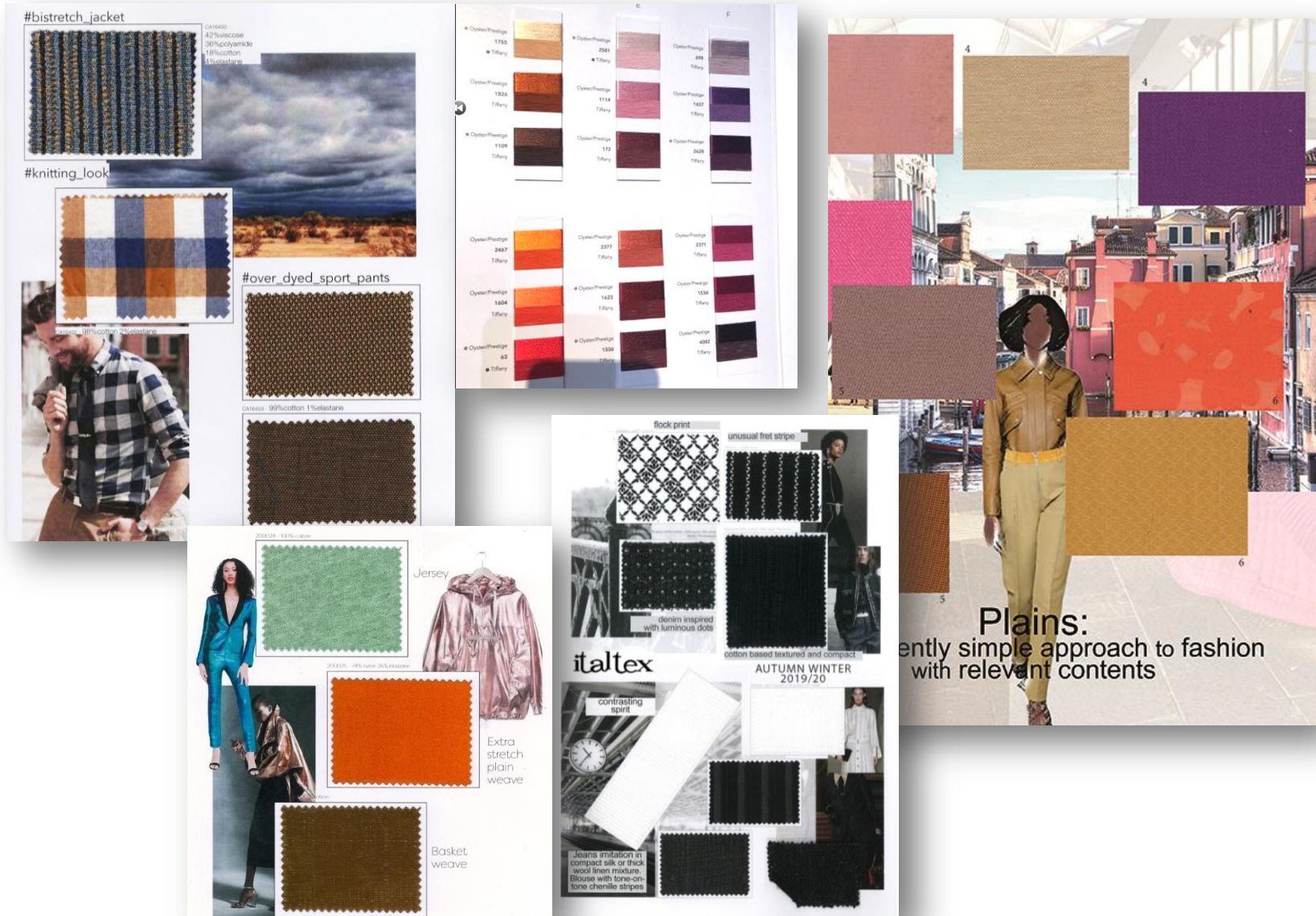
Inspirace

Návštěva veletrhů (Premiere Vision, Heimtextil, Pitti Immagine Uomo, Milano Moda Donna), kontrakty...

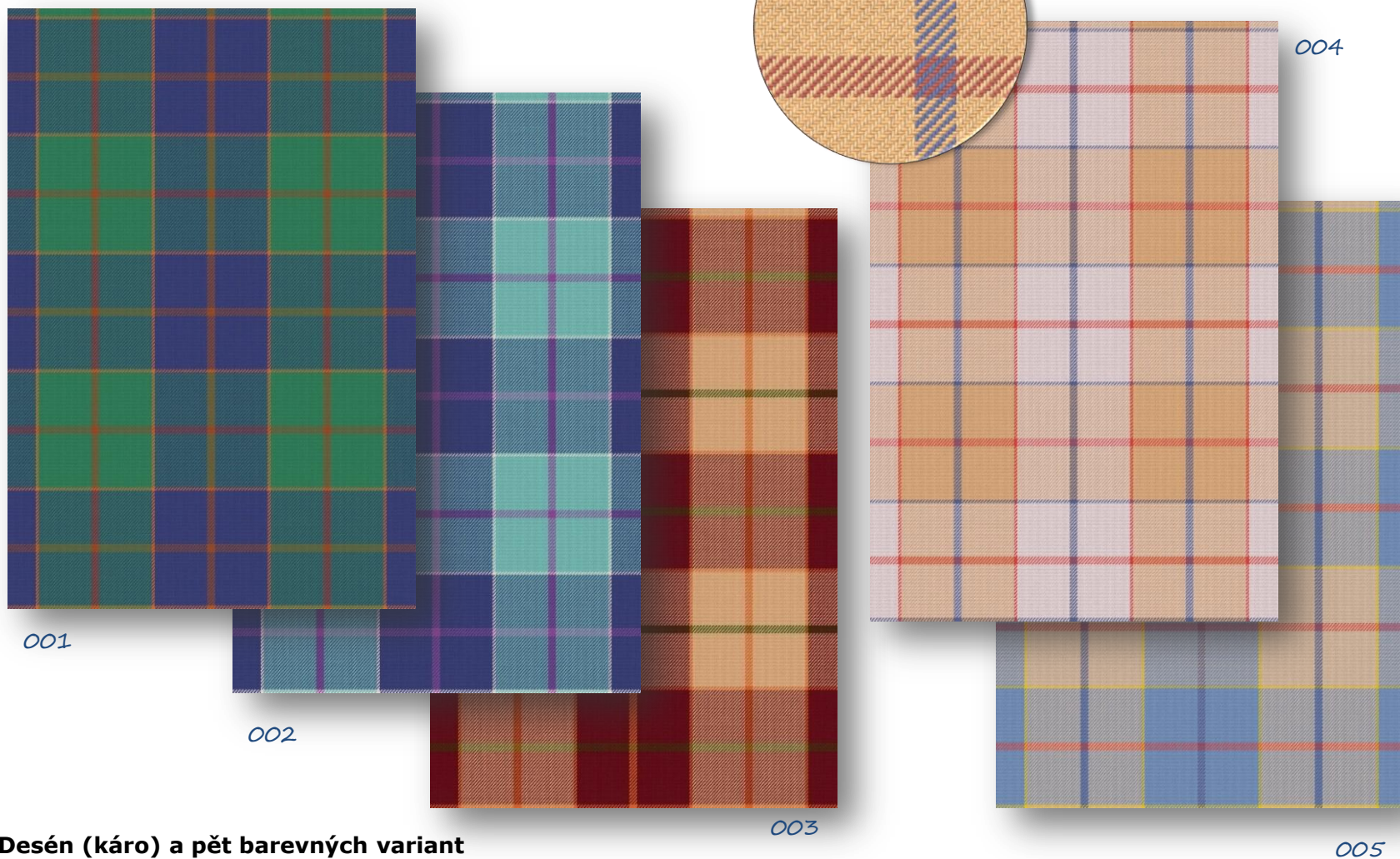

Inspirace

Návštěva ateliérů, nákup časopisů, instituce (např. IWS - Woolmark), firmy (barevnice), veletrhy (Pitti Imagine Filati)

Desén a barevné varianty

Desén (káro) a pět barevných variant

Klademe-li na plochu různé barvy, zjišťujeme, že některá se více či méně do plochy propadá, jiná z ní vystupuje, některé zůstávají v rovině. Návrh vytvořený pomocí sw DesignScope victor (fa EAT)

Vzorování tkanin

Barevné snování

je střídání barevných pruhů v podélném směru, tedy ve směru osnovy. Návod do listů je důležitý pro vazební možnosti. Správné pořadí nití i hustotu zajišťuje návod do zubů paprsku. Při zápisu snovaného vzoru můžeme používat např. písmena ze začátku abecedy.

Návrhář si pečlivě rozváží, jaký vzor se bude snovat, na stavu už ho může měnit minimálně, a to vývazem.

To znamená, že vybrané osnovní nitě vyváže jinými.

Barevné házení

je střídání barevných pruhů po útku, tedy v příčném směru. Na stavu můžeme měnit vzor, vytvářet různé barevné varianty, také můžeme měnit vazby a dostavu útku. Při zápisu házeného vzoru můžeme používat např. písmena z prostředku abecedy.

Renž (typický způsob vzorování vlnářských tkanin)

je prvotní vzor tkaniny vytvořený na základě technického návrhu desinatéra. Tento výhradní způsob vzorování je zaveden ve vlnářském průmyslu umožňuje pomocí několika barevných pruhů osnovních nití a barevných útků házením vytvořit řadu barevných kombinací jednoho vzoru s případnými obměnami vazeb, určeným k výběru nejzdařilejších námětů. [S. Teršl, *Abeceda textilu a odívání, 1994*]

Vzorování tkanin

Na obrázku vidíme v osnově pět pruhů (pět osnov) a pět pruhů po útku (pět házení). Na konci renže jsou ještě tři házení.

Jednotlivé vzorky se v praxi oddělují kontrastními nití, většinou zářivě žlutou. Na obrázku jsou jednotlivé vzorky odděleny červenou čarou, to znamená, že se tkalo bez těchto oddělujících nití.

Barevné snování

- a (1. osnova): 1A (hladké snování)
- b (2. osnova): 1A 1B
- c (3. osnova): 2A 2B
- d (4. osnova): 1A 2B
- e (5. osnova): 1A 3B

Barevné házení

- 1. házení: 1R (hladké házení)
- 2. házení: 1R 1S
- 3. házení: 2R 2S
- 4. házení: 1R 2S
- 5. házení: 1R 3S

Barvy

- A = R = světlá (light)
- B = S = tmavá (dark)

Popis:

Na renži vidíme 25 vzorů. Na diagonále najdeme „pravé“ vzory:

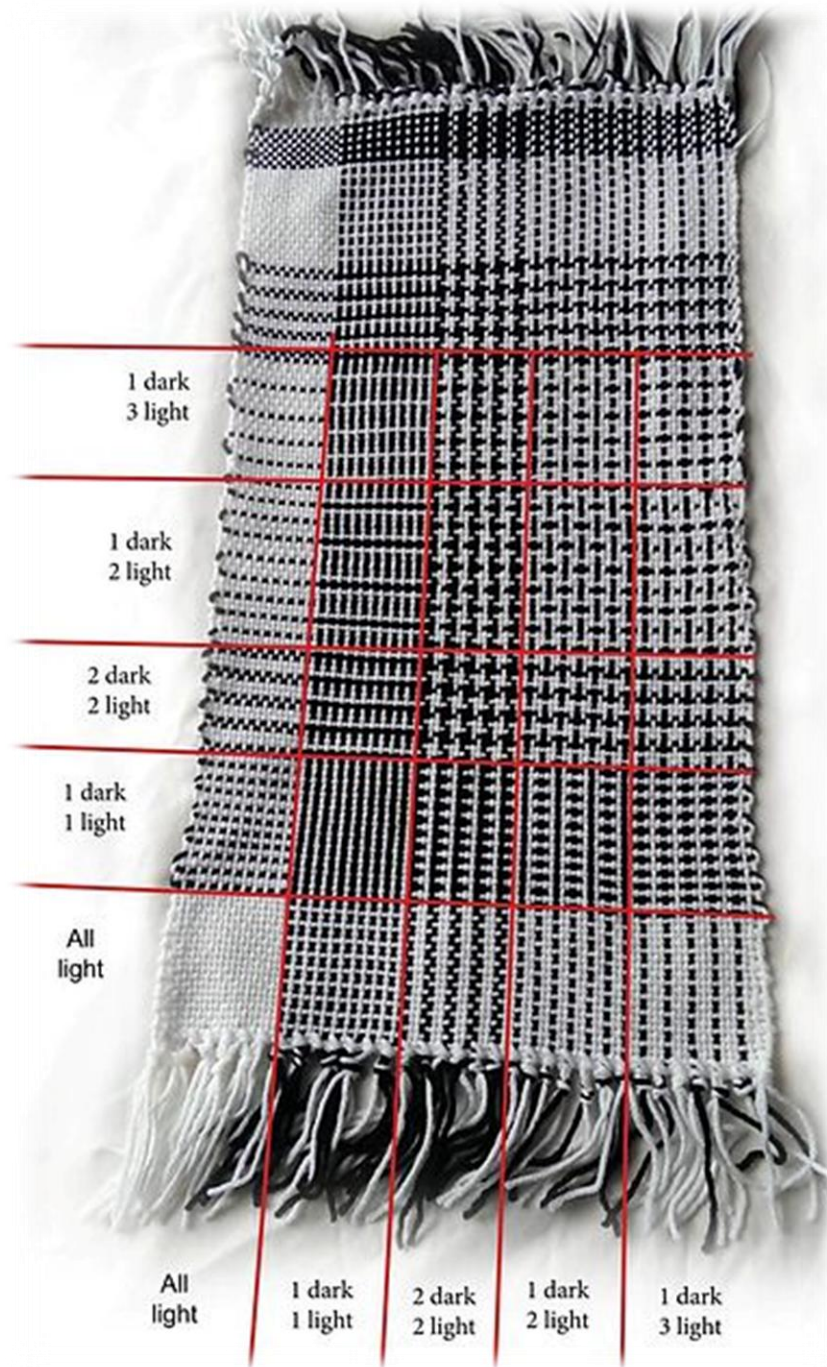
- a1 – bílá (uni)
- b2 – podélné pruhy (rayé)
- c3 – kostička (pepito)
- d4 – drobná motiv
- e5 – drobná motiv

Velmi často jsou „falešné“ vzory velmi zajímavé a použitelné. To je výhoda tohoto vlnářského vzorování.

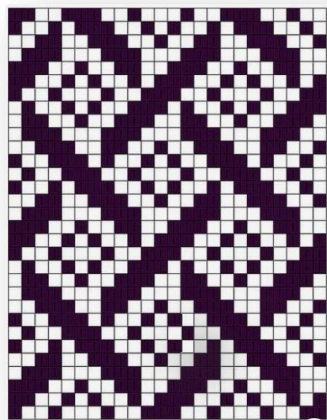
ÚKOL:

Zkus si vytipovat vzory, které by mohly tvořit kolekci.

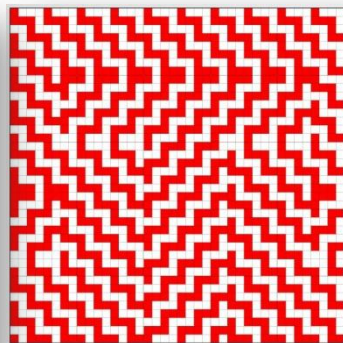
PS: Na tomto renži postrádám černou variantu, která by byla vhodná jako tzv. kompozé.

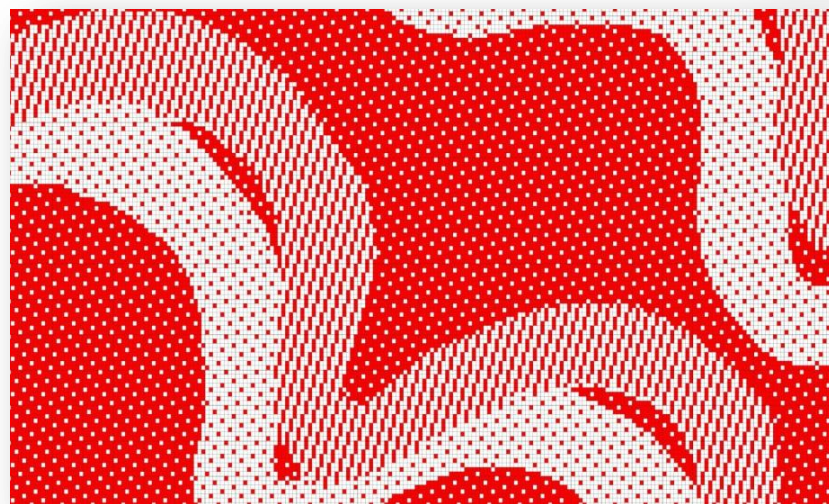
Vzorování tkanin

Vzornice listových vazeb

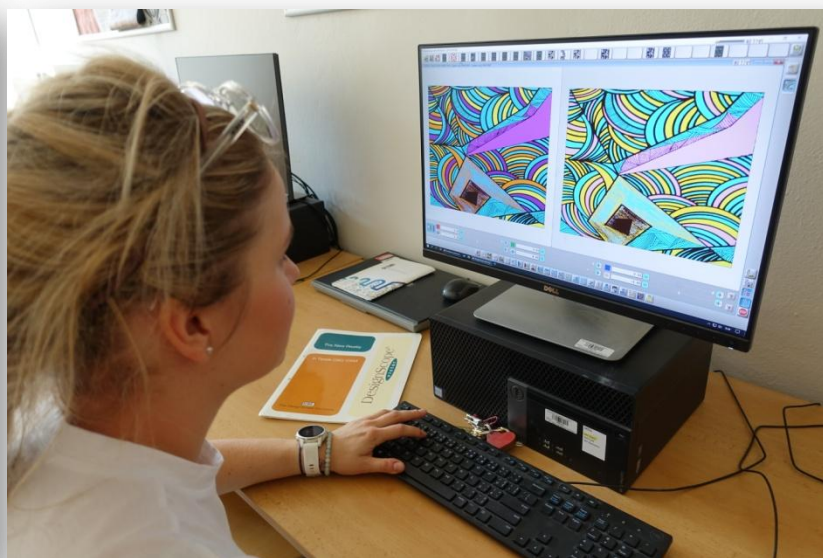
Tkaní

Část vazby žakárského vzoru

Karta s barevnými variacemi

*Jednou větou: vzniká-li nový výrobek,
desinatéři i technologové mají spoustu starostí.*

Pro zaznamenávání vazebního vzoru nutná znalost technické vzornice tkaniny a vazeb tkanin.

Vazby a navrhování tkanin

Liberec 2022

Doporučená literatura:

- Bednář, V., Svatoš, S.: Vazby a rozbory tkanin I, SNTL 1989
Bednář, V., Svatoš, S.: Vazby a rozbory tkanin II, SNTL 1991
Moravec, V., Hruša I.: Technologie I , 2. část - Vazby listových tkanin, Liberec 1980
Mrazíková, I.: Vazby tkanin listové, TUL Liberec 2002
Wolfová E.: Arsenjevová, Z., Tkaní, Brno 2005
Křížová, V.: Ruční tkaní, SPNP 1983
Militký, J: Textilní vlákna, <https://skripta.ft.tul.cz/>

Zdroje obrázků:

Studentské práce, fotografie, archiv VB, web
Designing for Weaving, Carol S. Kurtz, New York